

Mot nya vågor. Galiciens kust är pepprad av små och stora surfstränder.

Spaniens *salta spets*

Spaniens västligaste utpost och mest otillgängliga region **Galicien** ruvar på en stor hemlighet. Otämjd natur och fantastisk mat inramar surfing i världsklass. Ofta är du ensam med havet.

TEXT MATTIAS BJÖRKLUND | FOTO JOHAN MARKLUND

La playa de Las Catedrales med sina stenformationer ligger bara några timmars bilkörning från Cedeira.

MED EN SKAKANDE hula-hula-tjej i plast på instrumentbrädan och spanska hits i högtalarna, kör vi ned genom doften av halstabletter. Det är lite märkligt att se stora skogar av eukalyptus breda ut sig. Odlandet av de snabbväxande träden startades på 1920-talet eftersom lokala papperstillverkare behövde billig pappersmassa.

Guiden Jens Holmer pratar med Amanda Weinz, Joel Davidsson och Jens Klarén, tre svenskar som precis som vi lockats hit till Spaniens vilda hörn av vågorna och vattnet för en veckas surfkurs.

Efter ett par vindlande svängar genom den ljusa skogen passerar vi över en bro och en av Galiciens *rias*. De karakteristiska fjordliknande galiciska floderna för med sig näringsrikt sötvatten från bergen och är en stor anledning till att Galicien förser hela Spanien med fisk och skaldjur.

FRAMME VID VILLARUBE strider vi med de fuktiga våtdräkterna. Bland vass och sanddynor och med ett leende i munpigan förklarar Jens att vi skönast bär upp vår gummihud *commando*, utan baddräkter eller byxor. Han hoppar upp på sin *longboard*, en pjäs på dryga tre meter där längden på surfen prioriteras. *Shortboards* är bäst för att svänga mycket och snabbt. Han visar var och hur vi ska stå för bäst balans i vattnet: strax bakom brädans mitt, med fötterna axellbrett isär, tårna pekande lite snett mot brädans långsida.

– Och så vrid upp höften, håll axlar och armar avslappnade och tänk på att dit du pekar med din främre arm, dit styr du brädan, hojtar Jens och intar den klassiska surfposen med två armar vända ut mot Villarubes vågor.

INNAN VI GÅR i vattnet får vi lära oss att vaxa brädorna. Jens förklarar att vi ska bre på ett rejält lager små cirklar över brädan, så att våra hala fötter får grepp på brädytan.

Nere i vattenbrynet studerar vi tillsammans vågorna. Hur och var de kommer in och var de bryter. Allt för att vår session ska bli så rolig och effektiv som möjligt.

När vi kopplat vår *leash*, bandet som länkar oss med brädan och havet omslutit oss upp till brösthöjd hoppar vi upp och paddlar mot området där vågorna bryter. Det är där vi måste befinna oss för att få skjutsen in mot stranden.

Ett hundratal meter bort ser inte vågorna så stora ut. Mitt ibland dem är det en annan sak. Snabbt blir vi varse om hur lätt vi väger i detta element. Som barkbåtar av glasfiber och gummi guppas, kastas och driver vi runt. Att hålla avstånden är en god idé. Ingen vill ha en brädspets i pannan.

FÖRHÅLLANDENA ÄR TUFFA, sjön är gropig och vågorna sveper inte så vackert som i reklamfilmerna. Joel och bägge Jensarna kommer ändå hyggligt in i surfingen.

Amanda och jag har det lite knepigare. Guppande i svart vatten fokuserar vi alltmer. Snacket emellan oss >>>

Jens Klarén och Amanda Weinz hjälper Jens Holmer att packa surfbussen.

När jag till slut lyckas åka fyra, fem sekunder på en våg kommer den där fantastiska känslan av att bäras fram av en stor kraft.

SURFING SPANIEN

Att få möjligheten att surfa i den galiciska soluppgången är ingenting annat än magiskt.

En utflykt till La playa de Las Catedrales är en skön kontrast till surfingen.

Martin, Indra, Samuel och Miguel använder stränderna till strandfotboll istället för surfing.

Smäckra surfstranden Pantín ligger läckert inbäddad mellan mjuka kullar och små byar.

Baksuget från havet gör att vi kan åka utåt med vattnet och slipper paddla till vågorna.

försvinner. Då går det också bättre. Våra försök att komma upp stående blir allt längre. När jag till slut lyckas åka fyra, fem sekunder på en våg kommer den där fantastiska känslan av att bäras fram av en stor kraft.

De stora plumsen efteråt är lika obevekliga. Vi lyckas inte *baila* speciellt snyggt trots att Jens visat hur vi på ett smidigt sätt kan glida av brådan när balansen uteblir.

SOLO LOCALES STÅR det sprejmat på en av trappstenarna som leder ned till Pantín. Den breda bukten är ett välkänt tillhåll av alla, från surfproffs tävlande i världskända Pantín Classic, till surfskolor som vänder sig till hela barnfamiljen. Det är inte svårt att förstå varför Pantín är poppis. Från spets till spets mäter bukten ett par kilometer. Mellan dem pumpar turkosgröna vågor mot oss. För att ta vara på förhållandena har vi hoppat över lunchen. Trots att kroppar värker och energinivåerna är farligt låga vill vi bara ut igen.

Vi testar också det som vår andre guide Alexander kallat för Pantíns specialare, »kanalen«. Längst norrut, bortom ett par utskjutande klippor, gör baksuget från havet att vi kan åka utåt med vattnet och slipper paddla till vågorna. En kraftsparande manöver våra trötta kroppar uppskattar.

Jens Holmer manar på oss att vi ska paddla mer, lyfta blicken och vrida upp kroppen i riktningen vi ska. Till slut lyckas jag göra ett par svängar och, trots att det handlar om sekunder, känner jag mig hög av framgången.

ÄR INTE TRÖTT förrän vår session är över. En tjock frotté-handduk gör skrynkliga ansikten varma. Galiciens sol är fortfarande inställd på svag styrka.

På väg upp till en eftermiddagsfika träffar vi Stephanie Pasterkamp som snabbt gör oss avundsjuka. Schweiziskan bor sedan sju år i ett eget litet hus i slutet av en stig från Pantín. Ödsligheten var det som Stephanie föll för.

– Det är fantastiskt här. Så häftigt när man som jag kommer från överbefolkade Schweiz. Jag flyttade från Basel till Barcelona i slutet av nittiotalet. De stora städerna absorberar dig. Du måste resa långt nuförtiden för att hitta så här öde landskap. Ni skandinaver kanske är vana, säger hon och skrattar.

Att Stephanie slog sig ned i Galicien var en slump. Eller hennes öde. En biltur Spanien runt gick via landets spets. Stephanie berättar att hon inte var surfare när Galiciens kust förförde henne. Det dröjde ändå inte länge förrän den första longboard stod lutad mot husväggen.

– Att surfa är bra fysisk träning och har gjort mig mycket starkare. Det är också ett av de bästa sätten att uppleva vatten.

Att låna havet för träning och njutning är gratis. För att klara räkningarna blev Stephanie ändå tvungen att byta arbete. Hon, som i Barcelona arbetat som scenograf, kombinerar numera privatundervisning i språk för ungdomar som vill lära sig engelska och franska, med att hjälpa till vid Pantíns surfskola.

– Det finns för lite jobb här i Galicien och inte heller någon större industri. Turismen har alla möjligheter att byggas upp här. Jag kan jämföra med Medelhavet som jag bott vid. Där är det för trångt och överexploaterat, säger Stephanie som både är för och emot en ökad turism i regionen.

– En satsning kan bli både bra och dåligt. Att satsa på bättre kommunikationer är aldrig fel men då borde det hellre bli satsningar på tåg än fler vägar.

VILL MAN VILA från havet någon dag är Galiciens norra inland en utmärkt plats att vara på. Via ett nätverk av stigar som genomkorsar regionen går det utmärkt att insupa intrycken i olika hastigheter. Du behöver inte ta vandringskängorna ända till vallfartsorten Santiago de Compostela. Att sitta grenslad över en mountainbike kan ge dig minst lika stor närhet till Gud. På vägen norrut i bil gör vi ett lunchstopp i fina Porto do Barqueiro, som namnet skvallrar om är en liten fiskeby vid en vacker bukt. Mitt emot hamnens fisk- och skaldjursbarer finns ett par otillgängliga stränder med florsockersand. På en av strandtungorna spelar fyra killar strandfotboll. Favoritlaget för alla fyra är självklart Deportivo La Coruña, framgångsrikt proffslag i högsta serien La Liga.

Om framtiden är killarna mer oense och bara Martin, som vill gå i familjens fotspår och bli lantbrukare, ser en >>>

Schweiziskan Stephanie Pasterkamp bytte bergen mot havet för sju år sedan.

I väntan på vågen. Jens Klarén spanar efter rätt vatten att glida inåt med.

Det är så vackert att jag ryser. Eller är det min gummiklädda kropp som reagerar på temperaturen?

framtid i Galiciens landsbygd. Samuel vill bli fotbollsproffs, Miguel vill arbeta på Citroën i Vigo och Indra tänker även han flytta för att studera till ingenjör. Spanien har drabbats hårt av den ekonomiska krisen i södra Europa och landets västra hörn är inget undantag.

VID GALICIEN OCH Spaniens yttersta nordpunkt finns ändå ett viktigt jobb som inte kan flyttas någon annanstans. Mitt bland de prunkande, roströda ängarna med ljung och vallmo står fyren Faro de Bares. Det börjar skymma när fyrvaktaren Eugenio Linares tar med oss upp till den enorma prisma ett trettio meter upp. Utsikten är fantastisk och brutal.

På vägen ut ur fyrhuset springer vi på ett par brädor som står lutade mot en vägg. En surfande fyrvaktare? Eugenio ler snett och skakar på huvudet.

– Nej, det är barnens brädor, säger han och när jag undrar om det verkligen går att surfa här i norr, svarar han så, absolut.

– Men det är mycket bättre där nere där ni kommer ifrån, när vågorna kommer västerifrån.

TILLBAKA I HUSET på kvällen tar vi själva kommando över matlagningen. Fotograf Johan styr ihop en omelett på skinande grönsaker, på grillen hamnar lax, färsk sparris och Estrellan dricks direkt från klirrande flaskor medan

skymningen faller. Jens Holmer funderar över frågan vad surfing är för honom.

– Allt i samhället handlar om prestation. Det är skönt att ha något som bara är glädje och som man inte tävlar i. Surfing är någonting meditativt. När du surfar sitter du mitt i naturen och är samtidigt helt skärpt på en sak. För mig är surfing en naturreligion. Vi surfare missar aldrig en gudstjänst eftersom vi träffar Poseidon varje dag, säger Jens Holmer som anordnat surfresor till Galicien sedan fem år.

Det var kärlek vid första havskontakten. Till det karga och enkla.

– Det är så coolt och okommersiellt här. Du kan knappt få tag i vax, säger Jens som menar att det bästa med surfing på Spaniens vilda spets är att ingen annanstans på jorden är det så gles på en surfstrand i världsklass. Jens vet vad han pratar om efter 20 års surfande på Hawaii, i Australien, i Asien och över hela Europa.

– Här är så bra att vi egentligen inte vill berätta om det, skrattar han.

NÄSTA GÅNG HAN skrattar har vi varsin tandborste i handen. Det är fortfarande flera timmar tills gryning och jag sover fortfarande när vi träffas i husets gemensamma badrum.

– Hallå Mattias, hur är det? frågar Jens leende. När mitt trötta ansikte signalerar frågan »vad gör vi uppe så här tidigt« svarar Jens snabbt.

– Det är värt det, jag lovar.

Efter tandborstning och bilfärd genom mörkret är vi åter på Pantín. Vi ska göra en gryningssurf, något av det läckraste som finns menar Jens. Vi har fyllt bussen med surfare men när det är dags att ta på dräkterna är det ingen utom jag och Jens som är redo för surf. »För mörkt«, »för kallt« blir Amanda och Joels svar när de breder ut sig över platserna vi lämnat i bussen.

Själv har jag ingen tanke på att missa detta. Att möta hav och vågor i mörker ger ett härligt adrenalinpåslag redan på stranden när vågorna är det enda som hörs.

Runtom oss står flera bilar parkerade som inte fanns här igår. Andra har sett att det är fina förhållanden. Tre vikingar är dock de enda på den enorma stranden.

– Ha, ha, vi är först, säger Jens och manar ut mig i skummet.

A TT KÄNNA HAVET rulla under sig när de enda ljuden är vågornas bryt och en sol långsamt rör sig över horisonten är inget annat än magiskt. Jens liknelser vid meditation stämmer. Jag låter naturintrycken välla rakt in i mig. Vill behålla bilden framför mig av den vindlande kusten som omger stranden och som långsamt kläs i guld.

Det är så vackert att jag ryser. Eller är det min gummiklädda kropp som reagerar på temperaturen? Nu är

det bara jag, Jens och vågorna. En ynnest. Biter ihop och fokuserar på nuet för att utestänga tankar på den intensiva kylan i den koboltblå världen under mig. Det fungerar. Min kropp gör sitt jobb och värmer långsamt men bestämt upp atlantvattnet som sipprat in mellan neoprenmuddar, vader och underarmar. Till slut finns den perfekta temperaturen på plats innanför min nya hud.

Några minuter tidigare har jag ståvat på mage genom vågorna. Utåt, utåt, utåt. Väl på plats intill Jens ser jag direkt att han är helt förändrad. Borta är den spralliga killen som stöjt runt de senaste dagarna och fått oss surf-blåbär att slappna av. Nu är blicken fokuserad som hos en flytande jägare på jakt efter Vågen. Ordern är inte ovänlig men bestämd, snabb och på klingande göteborgska.

– Där har du den, Mattias. Vänd och paddla. Paddla, paddla, paddla!

Jag får verkligen upp farten och kommer iväg på både en och två fina vågor. De är dock lite högre än dagen innan och jag blir rejält snurrad av den atlantiska tvättmaskinen. När allt stämmer; farten på paddeltagen med vägen och balansen på vägen upp till stående känns sekunderna på brädan som minuter. Det är inget annat än fantastiskt att känna kraften under sig och vara helt fokuserad på en sak. Här och nu. ■

Guide på nästa uppslag. »»

Galiciens kust är karg och brant. Inte minst vid byn San Andres de Teixido, nära regionens yttersta nordspets.

GUIDE GALICIEN, SPANIEN

SNABBFAKTA

Yta: 29 574 km².
Folkmängd: 2,78 miljoner.
Språk: spanska och galiciska. Det sistnämnda språket är 1 000 år gammalt men talas och skrivs fortfarande över hela Galicien.
Valuta: euro.
Tidsskillnad: – 1 timme.
Bäst tid att resa: maj–sep. Galicien är tempererat. Sommaren kan vara varm och torr men skurarna är aldrig långt borta. På vintern regnar det väldigt mycket.

RESA DIT

Det finns en baksida med att vara ett ganska oupptäckt resmål. Det tar en stund att ta sig till Galicien. Med Vueling till A Coruña via Barcelona tar det omkring 7 timmar från Stockholm. Det går också att flyga till Vigo och Santiago de Compostela. Eller landa i portugisiska Porto och starta där. Då kan du plocka fina surfstränderna Mindelo och Esmoriz på vägen till Galicien.

Vill du resa riktigt laid back går det fint att åka på en surfresa allt inkluderat. Surfakademien (surfakademien.se), arrangerar sedan flera år surf-camps till Galicien under juli och augusti.

RESA RUNT

Ska du upptäcka Galicien från surfbrädan är det fyra hjul som gäller. Tågen hittar inte till småbyarna och bussar går sällan.

Missa gärna!

De majonnäsdränkta rätterna på många restauranger. Handla gärna de fantastiska råvarorna och laga maten själv hemma.

De stora hyrföretagen finns representerade i storstaden och en medelstor bil kostar i 50 euro/dygn att hyra. Se till hyra ett takräcke. Att ha bräna inne i bilen är möjligen kreddigt på stranden men är opraktiskt och väldigt osäker vid snabba inbromsningar (t krockscenen i åttiotalsrullen *Dödligt vapen*). Att hyra bil g dessutom fin surffrihet.

BO

VÄRT VAL! **Hotel Herbeira.** Designhotell med fantastiskt läge ovanför havet i Cedeira. Fin restaurang och pool. Från 600 kr/natt. hotelherbeira.cc

Casa Rural a Pasada. My pensionat beläget 5 kilometer upp i bergen ovanför Cedeira. Eget kök. apasada.com

Casa do Morcego. Liksom Rural a Pasada ett rustikt boende några kilometer ovanför kusten och surfing. Nyrenoverat boende med pool och med en stor trädgård intill. Från 700 kr/natt. casadomorcego.com

Hostal Mara. Fräscht, billigt och centralt boende i A Coruñas intensiva och mysiga mitt. Från 250 kr/natt. hostalmara.com

ÄTA

Taberna do Puntal. Familje-driven taverna vid den slingriga vägen mellan Cedeira och Valdoviño. Omsorgsfullt tillagade tapas och huvudrätter med fokus på havets läckerheter. Galicisk cider serveras, fin uteplats.

A tu Vera. Fin tapasbar mitt i A Coruña med lika snygga som goda tapas från både land och hav. Calle Troncoso 17.

Meson do pulpo. En av

Missa inte!

Tapasbarerna i A Coruñas gränder. Små skyddade sandstränder med handflatsstora snäckor. Att vandra i eukalyptusskogar. Att surfa i gryningen.

stadens bästa bläckfiskbarer. Åttaarmat på 88 olika sätt. Vista Alegre, 57.

El rey de jamon. Skinkhimen i A Coruña. Grisarnas äldste delar serverade i flortunn form. Massor med gott vin och fina ostar därtill. En pärla. Calle de la Franja 45.

GUIDE MATTIAS BJÖRKLUND

6 TOPPENSTRÄNDER FÖR SURF I GALICIEN

- 1. PANTÍN.** Huvudstrand i Cedeira. Mycket plats och surf som fungerar för alla åldrar. Uthyrning av brädor och våtdräkter finns under högsäsong.
- 2. VILLARUBE.** Rejåla vågor vid en strand vackert omgiven av berg och skog en bit ifrån Cedeira.
- 3. PLAYA DEL ORZAN.** Citysurfing mitt i A Coruña.
- 4. PLAYA DEL BALEO.** Bra surf speciellt när vinden kommer från sydväst och det är lågvatten.
- 5. LAGOA DE FROUXEIRA.** Fin strand nedanför Valdoviño som även lockar vindsurfare.
- 6. PLAYA DEL TRABA.** Vacker, öde strand nära staden Camelle där det går fint att campa.

Skulpturparken Bens Park i A Coruña ligger nära kusten.

El rey de jamon, A Coruña, ett måste för köttätern.

LITEN SURF-ORDLISTA

Shortboard/longboard: Det finns mängder av olika surfbrädor. En shortboard är maximalt sju fot lång och väldigt lätt att styra i vattnet. En longboard är minst nio fot lång, har trubbig nos och passar bra för nybörjare i lugnare vatten med mindre branta vågor.

Spot: Helt enkelt en plats, en strand, som är finfin för att surfa på.

Swell: Svall på svenska, underlaget för att kunna surfa. En längre period av vågor som inte uppkommit av lokala vindar. Istället har swellet skapats av stormar tusentals kilometer från surfstranden.

Line-up: En formation som oftast bildas i vattnet när surfarna väntar på rätt vågor.

Duck dive: Att trycka brädan genom en våg och samtidigt dyka under den när man är på väg ut mot havet. Smidigt sätt att ta sig till en bättre position i vattnet.

Tube: Att lyckas surfa in i en våg som håller på att sluta sig runt surfaren.

Hang ten: Surfaren står längst fram på brädan och hänger ut tio tår över nosen. Det finaste man kan göra på en longboard.

Hang-loose: Hälsningsfras till en kompis som fångat en våg snyggt, tubat eller bara kommit upp på brädan för första gången.